

LIITE 2: Innovaatorahastosta rahoitettujen hankkeiden loppuraporttien kooste

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto 8.6.2020

Loppuraporttinsa jättäneet hankkeet

	Toteuttaja	Hanke	Toteutusaika	innovaatio- rahaston rahoitus €
1	The Startup Shortcut Oy	The Shortcut: Monimuotoisuus kasvun moottorina	2018-2019	138 000
2	Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	Helsinki RobobusLine	2017-2019	260 218
3	Helsinki Marketing Oy Ltd	Plug in Helsinki	2018	100 000
4	Helsingin kaupunki, Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	Varaamo	2017-2018	130 915
5	Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	Creative Campus Arabia	2017-2018	233 830

1 The Startup Shortcut Oy: Monimuotoisuus kasvun moottorina

Toteutusaika:	6/2018 – 5/2019	PRR 3599756
Yhteistyötahot kaupungilla:	Kaupunginkanslian elinkeino-osasto	
Yhteistyötahot muualla:	Slush, Startup Sauna, Junction, Wave Ventures, Aaltoes, Talk the Talk, Rising North, Maria01 yrityksiä kuten Yousician, Nosto, Supercell, Google, Futurice, Leadfeeder, Ultrahack, Holvi, Icebreakers, MeHackit, etc. Rlabs South Africa, Council of Europe Cities -projekti	
Kokonaiskustannukset:	296 391 euroa, joista innovaatorahastosta 138 000 euroa	
Loppuraportti:	https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/strategia-ja-talous/innovaatorahasto/paattyneet+hankkeet/the-shortcut	

Hankkeen kuvaus

Startup-säätiön The Shortcut -hankkeen tavoitteena oli lisätä monimuotoisuutta startup-yrityksissä ja madaltaa osallistumisen kynnyksiä, jotta useammat ihmiset erilaisista taustoista harkitsisivat startupin perustamista tai hakeutuisivat töihin startupeihin, joissa he pääsevät hyödyntämään koko osaamispotentiaaliaan. Maria01 startup hubiin sijoittuvan hankkeen tarkoituksena oli myös avata pääsyä teknologia- ja startup-yhteisöön ihmisille, joilla ei ole paikallisia verkostoja tai jotka ovat epäedullisessa asemassa työmarkkinoilla.

Hankkeen aikana The Shortcut toimi niin sanottuna living labina, jossa kokeiltiin inspiraatioon, taitojen kehittämiseen ja työllistymiseen liittyviä malleja startup-maailmassa. Keskiössä oli hands-on lähestymistapa ja epämuodollinen koulutus sekä tekemällä oppiminen.

Hanke käynnistyi kesän 2018 aikana. Alussa testattiin erilaisia toimintoja ja koulutuksia ja etsittiin uusia konsepteja. Hankkeessa pilotoitiin 13 uutta ohjelmaa, joista seitsemän kehittyi toimiviksi ja kannattaviksi. Shortcutin puitteissa startup-toimijat tarjosivat epämuodollisia koulutuksia ja käytännön harjoittelua, joiden avulla osallistujat oppivat käytännön taitoja ja yrittäjämäistä lähestymistapaa.

Hankkeen tuloksia luvuissa:

- Hankkeen tapahtumiin ja ohjelmiin osallistui noin 2200 eri-henkilöä vuosina 2018 ja 2019.
- 125 työnhakijaa työllistyi hankkeen harjoittelu- ja kiihdytysohjelmien kautta.
- 111 henkilölle luotiin uramahdollisuuksia harjoittelun tai yritysideokehittämisen muodossa
- 41 yritystä rekisteröityi

Osallistujakyselyjen tulosten mukaan moni osallistuja koki tärkeimpänä saada pääsyn yhteisöön, rakentaa kontaktejaan ja saada inspiraatiota omaan urakehitykseen. Myös uusia taitoja, kuten pitchausta ja itseoppimista oltiin saatu.

Toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi ja innovaatorahaston kehoituksesta hankkeessa kehitettiin myös The Startup Shortcutin liiketoimintamallia ja kartoitettiin potentiaalisia palveluiden ostajia sekä julkisella että yksityisellä puolella. Vuonna 2018 38 prosenttia ja vuonna 2019 60 prosenttia kuluista voitiin kattaa liikevaihdolla.

Hankkeen toteutus ja tulokset

Elinkeino- ja osaamisperustaa luoneet tulokset:

Raportin perusteella hanke edisti toimintaan osallistuneiden henkilöiden digiosaamista ja uramahdollisuuksia. Toiminta myös laajensi heidän verkostojaan. Hankkeessa edistettiin myös yrittäjämäistä ajattelua ja toiminta tavoitti suuren määrän ihmisiä.

Hankkeen mahdolliset jatkot ja saadut opit:

The Startup Shortcut Oy jatkaa hankkeessa kehitettyjä toimintamalleja ja saatuja oppeja voidaan hyödyntää jatkossa. Yhtiön liiketoimintamalli on kehittynyt hankkeen aikana ja toiveena on, että se voisi toimia ilman julkista tukea.

Rahojen käytön suunnitelmanmukaisuus:

Hankkeen rahoitus on käytetty suunnitelman mukaisesti.

Kokonaisarviointi ja muita huomioita:

Hanke eteni pääsääntöisesti suunnitelman mukaisesti ja aikataulussa ja saavutti tavoitteitaan riittävällä tasolla.

2 Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy: Helsinki RobobusLine

Toteutusaika:	1/2017-12/2019	PRR 3599748
Yhteistyötahot kaupungilla:	Kaupunginkanslian elinkeino-osasto, kaupunkiympäristön toimiala	
Yhteistyötahot muualla:	Forum Virium Helsinki, Helsingin Energia, mySmartLIFE -hankkeen kumppanit (28 kpl) eri puolilla Eurooppaa	
Kokonaiskustannukset:	342 492 euroa, joista innovaatorahastosta 260 218 euroa	
Loppuraportti:	https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/strategia-ja-talous/innovaatorahasto/paattyneet+hankkeet/helsinki+robobusline	

Hankkeen kuvaus

MySmartLIFE-hankkeeseen kuului pitkäkestoinen automaattibussikokeilu keskittyen joukkoliikenteen viimeisen kilometrin toteutukseen, tutkien erityisesti pitkän ajan käytettävyyttä sekä operoinnin liiketoimintamalleja. Hankkeen rahoituksella hankittiin yksi automaattibussi. Hankkeen avulla pystyttiin tukemaan H2020-kokonaisuutta mySmartLIFE, joka sai päärahoituksen EU:sta. Bussin hankinta ei ollut mahdollista kyseisestä ohjelmasta. Helsinki RobobusLine ja mySmartLIFE -hankkeet loivat yhdessä pohjan automaattibussin kausittaiselle reitille sekä tukivat suomalaisten yritysten mahdollisuuksia tuottaa automaattibusseihin ja reiteille teknologioita sekä liiketoimintaa.

Hankkeessa liikennöitiin kaksi noin kuuden kuukauden mittaista pilottijaksoa automaattibussilla vuosina 2018 ja 2019. Vuoden 2018 pilotti toteutui Itä-Helsingin Kivikossa ja vuotena 2019 bussilla liikennöitiin Kalasatamassa. Bussin liikennöintiä voidaan pitää hankkeen keskeisimpänä ja näkyvimpänä toimenpiteenä, ja tämä oli myös oleellinen osa EU:n laajuisessa mySMARTLife-hankkeessa, jossa Metropolia oli mukana. Liikennöintiä varten tehtiin töitä muun muassa bussin hankinnan, reittisuunnittelun, reittijärjestelyjen, reitin ohjelmoinnin, valmistajan välisen yhteydenpidon, kaluston ylläpidon, operaattorikoulutusten sekä eri tahojen välisen yhteistoiminnan eteen. Itse liikennöinnin aikana tehtiin käyttäjätutkimusta sekä seurattiin ajamisen vaatimustasoa.

Liikennöinnin ohessa bussi tarjosi TKI-kokeilualustan yrityksille. Kokeilualustaan liittyvien toimenpiteiden toteuttamista vaikeutti riippuvuus valmistajan tuesta/ylläpidosta liikennöinnin suhteen sekä järjestelmän rajapintojen sulkeutuneisuus. Hankkeessa osoittautui, että konkreettista integrointia bussin järjestelmiin oli käytännössä mahdotonta tehdä, eikä sitä siis saatu siinä määrin toteutettua mitä tavoitteena oli.

Fyysisen integroinnin sijaan bussi tarjosi ideoita ja ajatuksia herättävän ympäristön. Bussin kyydissä kävi automaattista liikennettä kehittäviä yrityksiä ja kokemuksia vaihdettiin bussikyydin sekä muiden tapaamisten aikana. Hankkeen media-arvo oli huomattavaa kansallisesti ja kansainvälisesti. Hankkeesta tehtiin kymmeniä artikkeleita eri medioissa ja automaattibussista kuvattiin yritysvideoita.

Hankkeessa selvitettiin sähköbussin käyttöä hankkeen jälkeen. Toistaiseksi bussi on ollut valmiustilassa odottaen jatkokäytön kohteita. Tekniikan nopeasti ikääntyessä ja valmistajan kohta esitellessä uuden version bussista, eletään viimeisiä hetkiä, kun bussia voi vielä tieliikenteessä pilotoida. Bussin käyttö on pitkälti kiinni ulkoisista rahoituskanavista, sillä sen käytöstä joudutaan maksamaan huomattavan suuria lisenssi- ja ylläpitomaksuja, jonka lisäksi tarvitaan edelleen työntekijöitä bussin operoimiseen sekä muuhun toiminnan suunnitteluun ja ylläpitoon.

Hankkeen toteutus ja tulokset

Hankkeessa on kehitetty yleisesti Helsingin valmiuksia kytkeä automaattibussi osaksi liikennejärjestelmää. Muun muassa HSL on ollut vahvasti mukana hankkeessa, joten joukkoliikenteen tilaajan ja suunnittelijan ymmärrystä teknologian tilasta on saatu hankkeella lisättyä ja kyvykkyyttä tuottaa automaattiliikenteen palveluja käytännössä kehitettyä. Robottibussi kiinnosti myös turisteja.

Potentiaalisia sähköbussioperaattoreita tunnistettiin hankkeen aikana, mutta varsinainen kustannustehokas etävalvottu operointi voi syntyä vasta sitten, kun tähän tarvittavaa tekniikkaa

voidaan luotettavasti tarjota yrityksille ja säädösteisiin on löytynyt ratkaisuja. Hankkeesta saatujen kokemusten perusteella on oletettavaa, että tähän menee vielä useampi vuosi.

Hankkeen mahdolliset jatkot ja saadut opit:

Automaattibusseilla tehdyistä kokeiluista on ennen kaikkea tullut ilmi se, että tekniikka ei ole vielä siinä pisteessä, että se voitaisiin ottaa osaksi kaupallisesti kannattavaa toimintaa. Tulevissa kokeiluissa tulisikin panostaa ensisijaisesti itse tekniikan kehittämiseen.

Helsinki RobobusLine -hankkeessa ei saatu kuitenkaan perusteita sille, etteikö automaattiajamisen tekniikka olisi mahdollista oikeaan kaupalliseen toimintaan tulevaisuudessa. On siis syytä jatkaa tekniikan testaamista ja kehittämistä kaupunkiympäristössä. Aidon testiympäristön tarjoamisessa kaupungeilla on merkittävä rooli.

Rahojen käytön suunnitelmanmukaisuus:

Bussin hankintahinta oli korkeampi kuin mitä oltiin hankehakemuksessa oletettu. Hakemuksessa ei oltu osattu huomioida sitä, että jotta bussi voi liikkua, on valmistajalle myös maksettava vuosittaisia lisenssi- ja huoltokuluja. Innovaatorahaston osalta hanke pysyi silti suunnitellussa budjetissaan.

Kokonaisarviointi ja muita huomioita:

Yrityksille suunnattu tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta ei ollutkaan hankkeessa niin laajaa kuin oli suunniteltu. Hanke synnytti kuitenkin ymmärrystä ja osaamista automaattibussiin käytöstä ja liittyvästä teknologiasta ja sen vaatimuksista. Hanke sai myös paljon medianäkyvyyttä.

3 Helsinki Marketing Oy Ltd: Plug in Helsinki

Toteutusaika:	01/2018-31/2018	PRR 3599755
Yhteistyötahot kaupungilla:	Kaupunginkanslian elinkeino-osasto ja tietotekniikka- ja viestintäosasto	
Yhteistyötahot muualla:	Forum Virium Helsinki, MaaS Global, Tencent Keskustelu avattu myös seuraavien tahojen kanssa: Oikotie.fi/Sanoma Media Finland, Arrival Guides, Booking.com	
Kokonaiskustannukset:	190 000 euroa, joista innovaatorahastosta 100 000 euroa	
Loppuraportti:	https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/strategia-ja-talous/innovaatorahasto/paattyneet+hankkeet/plug-in-helsinki	

Hankkeen kuvaus

Plug in Helsinki –hankkeen tavoitteena oli avata ja jalostaa Helsingin Markkinointi Oy:n dataa yleisistä vierailija- ja nähtävyysskohteista ulkopuolisten toimijoiden käyttöön. Helsinki Marketing ylläpitää tietoja kolmessa eri tietokannassa, ja vastaa paikka- ja aktiviteettitietokantojen sisällön ylläpidosta. Näistä tietokannoista saatavaa dataa on käytetty kaupunkimarkkinoinnin MyHelsinki.fi-palvelussa. Hankkeessa kiinalainen Tencent hyödynsi Helsingin avointa dataa oman palvelunsa kehittämiseen. Hankkeen tavoitteiden toteutumisesta on kerrottu alla.

API-talouskehityksen vahvistaminen:

Kolmen tietokannan avoin rajapinta (API) julkaistiin marraskuussa 2018 osoitteessa <http://open-api.myhelsinki.fi/>. Kehitystyön lähtökohtina olivat helppo käytettävyys ja käyttöönotto, joustavat ja standardoidut tietorakenteet sekä teknisen ja markkinoinnillisten sidosryhmien huomiointi. Eri toimijat ovat kiinnostuneita rajapinnan eri osa-alueista, mikä osoittaa, että API tuo arvoa etenkin modulaarisuutensa ja kuratoidun datansa ansiosta. Toimijan ei siis tarvitse hyödyntää kaikkea APIsta saatavaa tietoa, vaan voi joustavasti valita, minkä tyyppisiä tietueita käyttää.

Luotettava tiedon fasilitoija:

Yhtenä hankkeen tavoitteista oli mahdollistaa yritysten ja toimijoiden näkyvyyttä monikanavaisuuden kautta. Avoin rajapinta mahdollistaa kaiken relevantin tiedon löytymisen samasta paikasta, ja esimerkiksi paikkatiedot siirtyvät Helsinki Marketingin lisäksi myös suoraan toimijoiden päivittämänä places.myhelsinki.fi-palvelun kautta. Palvelun käyttöönottoa on edistetty pitämällä koulutustapahtumia eri sidosryhmille. MyHelsinki Open API on saatavilla myös Helsinki Region Infosharen (HRI) kautta ja valittiin HRI:n vuoden 2018 parhaaksi data-avaukseksi.

Kehitystulosten levittäminen yritysten hyötykäyttöön:

Projektin tulokset ja vaiheet on dokumentoitu ja jaetaan Helsingin kaupungin elinkeino-osaston, ICT-kehityksen, Forum Virium Helsingin, HRI:n sekä muiden sidosryhmien kanssa. Rajapinnan lähdekoodi avataan, jotta sitä voidaan kehittää uusia tarkoituksia varten. MyHelsinki Open API sisältää kuvaukset datarakenteista, käyttöehdoista sekä lisensseistä, jotta kuka vain toimija voi hyödyntää sitä. Helsinki Marketing käy aktiivisesti keskusteluja uusien kansainvälisten toimijoiden kanssa API:n käyttöönottamiseksi.

Hankkeen yhteydessä kehitetty Miniprogram tarjoaa Helsingin toimijoille hyötyä ja näkyvyyttä jo nyt, sillä Miniprogram tarjoaa kohdennettua kiinnostusta näkyvyyttä uudelle kohderyhmälle. Miniprogram toimii siis hyvänä esimerkkinä myös pienemmille toimijoille siitä, kuinka he voivat kiinnittyä uusiin alustoihin, ja minkälaista jaettavan datan tulisi olla. Lisäksi myhelsinki.fi palvelu hyödyntää rajapintaa, tarjoten inspiraatiota ja vinkkejä Helsinki kokemukselle useilla eri kieliversiossa.

Hankkeen toteutus ja tulokset

Elinkeino- ja osaamisperustaa luoneet tulokset:

Hanke on lisännyt mukana olevien palvelualan yritysten ymmärrystä API-taloudesta. Yritykset ja toimijat ovat alkaneet päivittää tietojensa paikkatietokantapalveluun. Tapahtuma- ja aktiviteettitietojen syöttäminen tapahtuu vielä manuaalisesti lomakkeella. Näiden automatisaatiota kehitetään edelleen.

MyHelsinki Open API:a hyödyntävä MyHelsinki Miniprogram on uusi ja ainutlaatuinen tuote kaupunkimarkkinoinnissa. Se on upotettu alustaan, joka dominoi Kiinassa. Tämä antaa myös kilpailuetua Helsingin kaupungin eri toimijoille. Avoimen datan kautta helsinkiläiset yritykset saavat näkyvyyttä Miniprogramissa. Miniprogramia markkinoidaan muun muassa Tencentin ja Wechatin kanavissa, jolloin kaupungista inspiroidutaan jo Kiinassa, ennen mahdollista matkaa. Lisäksi useammat toimijat ovat tuottaneet uudenlaista sisältöä, muun muassa Designmuseon ja Ateneumin interaktiiviset kiinankieliset mobiilisäällöt, jotka osaltaan luovat osaamista ja esimerkkejä muille toimijoille digitalisaation saralla.

Hankkeen mahdolliset jatkot ja saadut opit:

MyHelsinki Open API:n kehitys jatkuu pohjautuen kaupallisilta toimijoilta saatuun palautteeseen. Muun muassa myyntitoiminnallisuuden integroiminen rajapintaan on osoittautunut oleelliseksi toiminnallisuudeksi, jota rajapinnan kautta saatavalta dataalta toivotaan.

Yhteistyö Tencentin kanssa on mahdollistanut datan käyttömahdollisuuksien kartoittamisen ketterien kokeilujen kautta. Kokeilujen kautta syntyneitä toiminnallisuuksia voidaan toteuttaa myös muissa kanavissa, kun niiden suosiota ensin seurataan WeChatin kautta. Miniprogramin kehitys jatkuu edelleen uusien dataa hyödyntävien toiminnallisuuksien lisäämiseksi palveluun, muun muassa liikkumiseen liittyen.

Rahojen käytön suunnitelman mukaisuus:

Hankkeelle myönnetty rahoitus käytettiin rahoituspäätöksen mukaisesti.

Kokonaisarviointi ja muita huomioita:

Hanke oli kokonaisuudessaan onnistunut ja innovatiivinen. Se on vienyt osaamista ja ymmärrystä alalla eteenpäin. Hankkeen tavoitteena oli API-talouselämyksen vahvistaminen, luotettavan tiedon fasilitoiminnan mahdollistaminen sekä kehitystulosten levittäminen hyötykäyttöön. Kaupungin näkökulmasta MyHelsinki Open Api on saavuttanut hienosti sen, mitä tavoiteltiin. Luotiin rajapinta, jonka kautta viedään oikeanlaisia ja ajantasaisia sisältöjä WeChat Miniprogramiin. Lisäksi luotiin kansainvälinen standardi tiedon jakamiseksi myös muissa kanavissa. Standardoitu ja laadukas tieto mahdollistaa sen, että avointa dataa pääsee hyödyntämään myös muut toimijat, esimerkiksi sovelluskehittäjät.

Useat muutkin tahot ovat jo olleet kiinnostuneita MyHelsingin sisällöistä ja on nähtävissä, että rajapintaa tullaan hyödyntämään useissa eri sovelluksissa. Lisäksi rajapinta on keskiössä, kun Business Finlandin kanssa ollaan edistämässä kansallista tietopankkia liittyen matkailutuotteisiin, jossa Helsinki toimii pilottina.

Hanke on herättänyt kiinnostusta kansanvälisesti ja se on saanut paljon näkyvyyttä osana Helsingin voittamaa European Capital of Smart Tourism -palkintoa. Se valittiin myös HRI:n ohjausryhmän toimesta vuoden 2018 data avaukseksi.

4 Helsingin kaupunki, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala: Varaamo

Toteutusaika:	01/2017-12/2018	PRR 3599733
Yhteistyötahot kaupungilla:	Kaupunginkanslia	
Yhteistyötahot muualla:	Forum Virium Helsinki	
Kokonaiskustannukset:	186 465 euroa, joista innovaatorahastosta 130 915 euroa	
Loppuraportti:	https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/strategia-ja-talous/innovaatorahasto/paattyneet+hankkeet/varaamo-tilavarauspalvelu	

Hankkeen kuvaus

Hankkeen tavoitteena oli tuottaa yksi, kaupunkitasoinen tilojen varausjärjestelmä, jota kaupunkilaiset voivat käyttää itsenäisesti. Varaamo-palvelu otettiin käyttöön Helsingissä joulukuussa 2015, jonka jälkeen Varaamo on ollut julkisesti asiakkaiden käytössä osoitteessa <https://varaamo.hel.fi>. Ensijaisesti palvelussa voi varata Helsingin kaupungin julkisia tiloja ja resursseja. Espoon kaupunki otti Varaamon käyttöönsä vuonna 2016 ja Vantaa 2017.

Vuoden 2017 tavoitteena oli jatkaa Varaamo-verkkopalvelun kehittämistä, luoda siihen yhdenmukainen Helsingin kaupungin ilme sekä integroida palveluun karttapohjainen käyttöliittymä. Ketteriä menetelmiä ja avointa lähdekoodia käyttäen toteutettiin Helsingin kaupungin uuden konseptin mukainen ilme Varaamoon ja tämän lisäksi Varaamon kohteet esitettiin karttapohjalla. Itse ohjelmointityö viivästyi, koska minikilpailutukseen ei tullut tarjouksia. Tästä syystä uuden version lopullinen julkaisu siirtyi vuodelle 2018. Palvelusta on pyritty tekemään mahdollisimman asiakasystävällinen ja sen beta-versiosta kerättiin palautetta sekä asiakkailta että henkilökunnalta. Lähdekoodi on ollut saatavilla kaikille halukkaille Github-palvelussa ja ryhmä vastasi asiaan liittyviin kyselyihin.

Vuosien aikana palveluun lisättiin uusia tiloja. Haasteina oli, että kaupungin tilojen monipuoliset käyttötavat ja ominaisuudet vaativat yhä tarkempaa yhdenmukaistamista. Tilojen myöntämisen perusteet ja nykyiset tilavarauskäytännöt poikkeavat eri palveluissa yhä. Palveluilla on edelleen omia johdon tai lautakuntien päättämiä perusteita siitä kenelle ja miten tiloja vuokrataan. Käsittelyajat, käyttölomakkeet ja muut prosessit vaativat ensin palveluihin tehtävää yhdenmukaistamista. Hankkeessa tutkittiin myös koulujen tilojen vientiä järjestelmään, mutta se ei onnistunut kouluja koskevien lakisääteisten määräysten vuoksi. Projekti on omalta osaltaan pyrkinyt jakamaan tietoa tilojen hallintaprosesseista vastaaville, jotta tiloja voitaisiin tulevaisuudessa liittää ketterästi Varaamoon.

Haasteista huolimatta voidaan todeta, että Varaamon käyttömäärät ovat kasvaneet kiitettävästi. Palvelulle on olemassa selkeä käyttötarve paitsi Helsingissä myös muissa kunnissa. Hanke paljasti myös tilojen hallinnan prosesseissa olevat puutteet ja näin ollen tämä oppi on voitu ottaa käyttöön. Tulevaisuudessa tämä voidaan ottaa huomioon hallintomallissa.

Hankkeen toteutus ja tulokset

Elinkeino- ja osaamisperustaa luoneet tulokset:

Varaamo toimii mahdollistajana ja tehostajana. Se auttaa saamaan tiloja tehokäyttöön, mutta tukee myös erilaisia harrastusprojekteja ja ottaa laitteet tehokäyttöön. Elinkeinoperustan luominen oli hankkeessa ohut, mutta tilojen avaaminen on antanut etenkin pienille firmoille pääsyä tiloihin ja tiloissa oleviin laitteisiin, mikä on edistänyt yritysten liiketoiminnan kehittämistä.

Varaamon kehittämisessä tehtiin tiivistä yhteistyötä Forum Viriumin Kalasataman Joustotila-hankkeen kanssa, jossa paneuduttiin tilojen omatoimikäyttöön ja monen operaattorin mallin tutkimiseen. Hankkeessa selvitettiin esimerkiksi yhteistyömalleja tilanteeseen, jossa yksityinen toimija hyödyntää kaupungin tilaytimeen tallennettuja tilojen tietoja. Hankkeessa selvitettiin asiaa paitsi teknisesti (tilavaraukset, lukitukset) myös sopimusten ja toimintatapojen kannalta. Hankkeissa tehtiin yhteistyötä muun muassa älylukkotoimittajien kanssa ja etsittiin malleja, joilla mahdollistettaisiin tilojen joustavat

yhteis- ja omatoimikäyttömallit. Hanke lisäsi osaltaan tilavarausuihin ja erityisesti tilojen omatoimikäyttöön liittyvää ymmärrystä.

Hankkeen mahdolliset jatkot ja saadut opit:

Varaamo-palvelun kehittäminen on keskeinen osa kaupungin digitalisaatiosuunnitelman kaupunkiyhteistä kärkihanketta. Varaamon kehittämistä jatketaan osana kyseistä kärkihanketta yhdessä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ja kaupungin muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteena on rakentaa kaupungille avoimiin rajapintoihin perustuva tilavarauskokonaisuus ja toimintamallit Varaamo- ja Joustotilat-hankkeiden oppeja hyödyntäen.

Varaamon ja Respan kehityksessä on tehty yhteistyötä usean eri kaupungin kanssa. Sen lisäksi, että Helsingin Varaamo/Respassa on varattavissa myös Espoon ja Vantaan tiloja, ovat erillisen Varaamo/Respan ottaneet käyttöönsä myös Oulu, Mikkeli, Lappeenranta ja Hämeenlinna. Lisäksi käyttöönotto on kehitysvaiheessa Turussa ja Tampereella.

Rahojen käytön suunnitelmanmukaisuus:

Hankkeen toteutus viivästyi alkuperäisestä suunnitelmasta, mutta muilta osin rahoitus on käytetty tehtyjen rahoituspäätösten mukaisesti.

Kokonaisarviointi ja muita huomioita:

Hankkeessa on kehitetty kaupungin sähköistä tilavarausjärjestelmää ja siten parannettu kaupungin tilojen käyttöastetta ja kaupungin digitaalisia palveluja. Elinkeinoperustan luominen jäi hankkeessa rajalliseksi. Hankkeelle myönnettiin rahoitusta joulukuussa 2016, kun innovaatorahaston käytöstä päätti vielä kaupunginhallitus. Innovaatorahaston käytön periaatteet ohjattiin vahvemmin elinkeinopoliittiseen suuntaan, kun päätösvastuu rahoituksen käytöstä siirtyi kaupunginhallituksen elinkeinojaostolle.

5 Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy: Creative Campus Arabia

Toteutusaika:	1/2017-12/2018	PRR 3599740
Yhteistyötahot kaupungilla:	Kaupunginkanslian elinkeino-osasto	
Yhteistyötahot muualla:	Yrkeshögskolan Arcada ja Diakonia-ammattikorkeakoulu	
Kokonaiskustannukset:	268 770 euroa, joista innovaatorahastosta 233 830 euroa	
Loppuraportti:	https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/strategia-ja-talous/innovaatorahasto/paattyneet+hankkeet/creative-campus-arabia	

Hankkeen kuvaus

Hankkeen tavoitteena oli kehittää Arabian aluetta luovan alan yrittäjyys- ja osaamiskeskittymänä ja sitä kautta parantaa muotoilun ja luovien alojen toimijoiden toimeentuloedellytyksiä muun muassa tilojen yhteiskäyttöä ja palveluita tehostamalla.

Hanke on vahvistanut luovien alojen toimintaa ja verkostoja Arabianrannassa alueen oppilaitosten, opiskelijoiden, yrittäjien, yhdistysten ja taiteilijoiden kesken. Hanke on myös edistänyt tilojen ja tilojen yhteiskäyttöä ja lisännyt alueen vetovoimaisuutta ja tunnettavuutta viestinnällä, tuottamalla tapahtumia sekä kuva- ja videomateriaalia. Hankkeessa on kehitetty kahta korkeakouluille avointa yhteistä opintojaksoa, joista toinen oli verkkototeutus.

Hanke on löytänyt toimijoita täydentämään yrittäjyyttä ja luovien alojen ekosysteemiä. Esimerkkinä Innovation House Finland (IHF), joka hankkeen vuoksi aloitti Arabiassa. IHF tarjoaa coworking tiloja ja on pääomasijoittajista, yrityksistä, startupeista koostettu uudenlainen businesshome -konsepti, joka yhdistää startupit ja organisaatiot.

Hankkeessa kehitetty yhteistoiminta on ollut avointa yrityksille ja yhdistyksille. Tapahtumat on koordinoitu yhteistyössä Arabian yhteisöjen kanssa ja tapahtumiin on pyydetty mukaan alueen toimijoita. Metropolian muotoilun, median, konservoinnin ja vaatetuksen muutettua Arabia 135 kiinteistöön elokuussa 2017, useita kulttuurialan avoimia tapahtumia toteutettiin.

Hankkeen toteutus ja tulokset

Elinkeino- ja osaamisperustaa luoneet tulokset:

Hankkeen keskeinen toiminto oli eri toimijoiden yhteistoiminnan kehittäminen Arabian kampuksella. Hankkeen aikana Arabia 135 kiinteistössä aloitti useita uusia yrityksiä, joiden kanssa hanke pyrki verkostoitumaan. Hankkeen yhteistyöprojekteissa opiskelijat pääsivät verkostoitumaan ja vahvistamaan mahdollisuuksiaan työelämässä. Innovation House Finland toi puuttuvan lisän uusien yritysten osalta yhteisöön ja sen kehitysohjelmaan.

Hanke kartoitti palvelun tarpeita luovien alojen toimijoille suunnatulla kyselyllä. Kyselyn vastauksien perusteella digitaaliset tulostuspalvelut sekä pajojen avaaminen laajemmalle käyttäjäryhmälle kiinnostivat Arabianrannan ulkopuolella toimivia yrityksiä. Pajojen avaamista on testattu useissa projekteissa ja pajat ovat avoinna myös ilta-aikaan, mikä lisää niiden käyttöastetta.

Osaamisperustaa hanke loi kontaktoimalla yrityksiä ja luomalla yhteistyömahdollisuuksia oppilaitoksen ja yritysten välille sekä tarjoamalla innovaatio-opintojaksoon yrityksiltä tulleita aiheita.

Hankkeen mahdolliset jatkot ja saadut opit:

Arabia 135 kiinteistön muutokset jatkuvat vielä usean vuoden ajan ja jatkotoimenpiteet ovat kiinteä osa koko kortteliin liittyvää muutosta. Helsinki XR Center aloitti toimintaansa väistötiloissa ja heidän lopullisia tiloja suunnitellaan yhteistyössä XR koulutuksen kanssa. Tilojen odotetaan valmistuvan 2021.

Arabia 135 kiinteistön ja yhteisön kehittämisestä jatkossa vastaa Innovation House Finland, joka myös ottaa haltuun kiinteistön infopalveluiden kehittämisen. Kehittämisprojektiin kuuluvat myös opastus ja

liikkuminen kampuksella sekä tiedottaminen.

Paja ja palvelutoimintaa kehitetään jatkossa vielä laajemmalle käyttäjäryhmälle. Tarkoituksena on tarjota laajaa pajojen käyttömahdollisuutta myös yhteisön jäsenien ulkopuolelle.

Rahojen käytön suunnitelmanmukaisuus:

Hankkeen rahoitus on käytetty pääosin suunnitelmien mukaisesti. Hankkeessa jäi 9770 euroa käyttämättä, mikä palautetaan innovaatorahastolle.

Kokonaisarviointi ja muita huomioita:

Hankkeella oli vahva läsnäolo Arabian kampuksella ja hanke onnistui tuomaan eri toimijoita yhteen. Hankkeen toiminta jäi hieman pirstaleiseksi, mutta pääosin hanke toteutti hankesuunnitelman toimenpiteitä ja vahvisti osaltaan Arabian kampusta luovan alan yrittäjyys- ja osaamiskeskittymänä. Osa hankkeen tuloksista ovat välillisiä, sillä alueen vetovoima ja brändi rakentuvat pikku hiljaa.